

“ΑΝ ΑΝΤΙΣΤΑΘΕΙΣ, ΧΑΘΗΚΕΣ. ΑΝ ΥΠΟΚΥΨΕΙΣ, ΧΑΘΗΚΕΣ” (του Νίκου Σιδέρη)

✘ Στην Ελλάδα της κρίσης, η επικοινωνιακή μηχανή παραγωγής διανοητικής εμπλοκής συνίσταται στο εξής **σύμπλεγμα**:

Ένα πρώτο μήνυμα λέει «**Αν αντισταθείς, χάθηκες**» (=πτώχευση, καταστροφή...).

Ένα δεύτερο μήνυμα λέει «**Αν υποκύψεις, χάθηκες**» (=ανεργία, φτώχεια, μιζέρια, απόγνωση...) [...]

Όσο η αντιπολίτευση δεν ασχολείται με την αποδόμηση αυτού του διπλού δεσμού, παραβλέποντας την εμπλοκή των ψυχών, οι άνθρωποι θα παραμένουν μουδιασμένοι και πολιτικά καθηλωμένοι [...]

Ένα **πένθιμο μούδιασμα** ορίζει το ψυχολογικό στίγμα της κρίσης.

Η πένθιμη χροιά οφείλεται στις **πολλαπλές απώλειες που βιώνουν οι άνθρωποι**:

Χάνουν υλικές απολαβές. Χάνουν το σύμπλεγμα διασκεδαστικής αυταπάτης που καλλιεργούσε ο καταναλωτικός ναρκισσισμός, δηλαδή φαντασιακές ευχαριστήσεις.

Χάνουν την εμπιστοσύνη τους στον κόσμο, στον άλλον και σε ό,τι καλό κι αγαπητό έβλεπαν στον εαυτό τους.

Η απώλεια τόσο της υλικής κατάστασης όσο και της ηδονικής αυταπάτης **προκαλεί ένα βίαιο πένθος.**

Ωστόσο, η δεσπόζουσα **ψυχολογική ιδιαιτερότητα της παρούσας κρίσης** αντιστοιχεί στο **μούδιασμα της σκέψης, του λόγου και της πράξης,** που ορίζει τη στάση των ανθρώπων, ιδιαίτερα όσων πλήττονται εξοντωτικά από την κρίση.

Ο κύριος ψυχοδιανοητικός μηχανισμός του μούδιασματος

ονομάζεται «διπλός δεσμός». Αντιστοιχεί στην εμπλοκή της σκέψης, που προκύπτει όταν οι άνθρωποι γίνονται **στόχος παράδοξων μηνυμάτων που αλληλοακυρώνονται**, χωρίς να επιτρέπεται να σκεφτείς σχετικά μ' αυτό το παράδοξο.

Στην Ελλάδα της κρίσης, αυτή η **επικοινωνιακή μηχανή παραγωγής διανοητικής εμπλοκής** συνίσταται στο εξής σύμπλεγμα:

Ενα πρώτο μήνυμα λέει «Αν αντισταθείς, χάθηκες» (=πτώχευση, καταστροφή...). Ενα δεύτερο μήνυμα λέει **«Αν υποκύψεις, χάθηκες» (=ανεργία, φτώχεια, μιζέρια, απόγνωση...).** Κι ένα τρίτο απαγορεύει τη σκέψη, εφ' όσον **«Είναι μονόδρομος»** γιατί **«Το είπε η τρόικα».**

Με απλά λόγια: Αν πεις ναι, χάθηκες. Αν πεις όχι, χάθηκες. Και **απαγορεύεται να σκεφτείς και να σχολιάσεις αυτό το παράδοξο κλουβί της σκέψης.**

Η παρατεταμένη **εμβάπτιση των ψυχών σ' αυτό το παράδοξο** περιβάλλον επικοινωνίας **τελικά εσωτερικεύεται και λειτουργεί ως φίλτρο/κώδικας ανάγνωσης και αναπαράστασης της πραγματικότητας,** ανεξάρτητα από την άμεση παρουσία όλων των προηγούμενων συστατικών:

Εδώ οφείλεται και η **κοινή αίσθηση ότι «οι άνθρωποι είναι τρελαμένοι / τα 'χουν παίξει/είναι ζαλισμένοι»** κ.τ.ό.

Ο **διπλός δεσμός, ως ακραίο υπόδειγμα παράδοξης επικοινωνίας και επίθεσης στους ίδιους τους μηχανισμούς της σκέψης,** δεν παράγει μόνο αίσθηση παραφροσύνης των πνευμάτων και των πραγμάτων.

Αλλά και υπονόμηση, εμπλοκή και αδρανοποίηση της ικανότητας των ανθρώπων να σκέφτονται –και, κατά μείζονα λόγο, να σκέφτονται **νηφάλια και ορθολογικά.**

Προφανώς, μια τέτοια επικοινωνιακή καταιγίδα, μέσα από το μούδιασμα που παράγει, **καλλιεργεί ψυχολογία νεο-ραγιαδισμού και καθιστά ανέφικτη τη συγκροτημένη αντίσταση και**

κινητοποίηση, ακόμη και εκείνων που πλήττονται βαρύτερα.

Το επικοινωνιακό περιβάλλον του διπλού δεσμού **διαμορφώθηκε στα χρόνια της πολιτικής διαχείρισης του Μνημονίου** και κορυφώθηκε στις εκλογές του 2012.

Τότε απογειώθηκε πολιτικά και εκλογικά και η «Χρυσή Αυγή», η οποία ακριβώς **προβάλλει και ασκεί την άρνηση της σκέψης** – δηλαδή, το πυρηνικό παράγωγο του διπλού δεσμού. Επειδή η νύχτα της σκέψης απολήγει σε Χρυσή Αυγή. Ενώ ταυτόχρονα **παρέχει διέξοδο στην αδιαμεσολάβητη από τη σκέψη οργή και εκδίκηση** με προσφυγή στη δαιμονοποίηση του άλλου (ρατσισμός = ανθρωποφαγικός εθνικισμός) και στην ωμή δύναμη. Που παράγει όχι απλώς εργαλειακή χρήση, **αλλά απόλαυση της βίας,** συνηλώντας με **βαθύτατα ρεύματα σαδισμού και καταστροφικότητας** που ενυπάρχουν στον ανθρώπινο ψυχισμό – και, όταν καταλυθεί η πλαισίωσή τους και η αναχαίτισή τους από τη σκέψη και τον πολιτισμό, οδηγούν εδώ που οδήγησαν.

Παράλληλα, **το μούδιασμα ερμηνεύει και την πολιτική και δημοσκοπική λίκνωση της απήχησης της αντιπολίτευσης,** που **παραμένει «ακατανόητη»** με όρους οικονομίστικης ανάλυσης, αλλά και κάθε πολιτικής ανάλυσης από την οποία λείπουν πρόσφορα εννοιολογικά εργαλεία, όπως ο διπλός δεσμός.

Και τα ισχυρότερα επιχειρήματα πάνε χαμένα όταν συναντούν μυαλά μπλοκαρισμένα, ανίκανα να σκεφτούν.

Όσο λοιπόν η αντιπολίτευση δεν ασχολείται με την αποδόμηση του διπλού δεσμού, παραβλέποντας την εμπλοκή των ψυχών, οι άνθρωποι θα παραμένουν μουδιασμένοι και πολιτικά καθηλωμένοι.-

Νίκος Σιδέρης,

Ψυχίατρος, ψυχαναλυτής και συγγραφέας. Στο βιβλίο του «[Μιλώ για την κρίση με το παιδί](#)» (Μεταίχιμο 2013) αναλύεται διεξοδικά η Πολιτική Ψυχολογία της κρίσης και ο μηχανισμός του διπλού δεσμού.

syspeirosi.wordpress.com

Πηγή/φωτό: [TvxS](#)